

STRENGTHENING HUMAN RESOURCES IN POŽEGA-SLAVONIA COUNTY WITH EU FUNDS

JAČANJE LJUDSKIH POTENCIJALA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE SREDSTVIMA EU FONDOVA

GALIĆ, Vesna

Abstract: Due to historical, economic, regional and political differences in relation to the rest of the country, the area of Slavonia and Baranja lags significantly behind other parts of the Republic of Croatia. EU funds, as a source of revenue to strengthen economic, infrastructural and human resources, can be a recovery resource if properly targeted. In this paper, the mapping and analysis of contracted projects of Požega-Slavonia County within the Operational Program Effective Human Resources 2014.-2020. will be performed. The structure of the agreement will be analyzed through the four priority axes of this program, investment priorities and specific objectives.

Key words: human resources, EU funds, projects

Sažetak: Zbog povijesnih, ekonomskih, regionalnih i političkih razlika u odnosu na ostatak zemlje, područje Slavonije i Baranje znatno zaostaje za ostalim dijelovima Republike Hrvatske. Sredstva EU fondova, kao izvor prihoda za jačanje gospodarskih, infrastrukturnih i ljudskih potencijala mogu biti resurs oporavka ukoliko su pravilno usmjerena. U ovom radu izvršit će se mapiranje i analiza ugovorenih projekata Požeško-slavonske županije u sklopu Operativnog programa učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. godine. Struktura ugovorenosti analizirat će se kroz četiri prioritetne osi ovog programa, investicijske prioritete i specifične ciljeve.

Ključne riječi: ljudski potencijali, EU fondovi, projekti

Author's data: Vesna, Galić, dr.sc., Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, vesna.galic@uaos.hr

1. Uvod

Područje Slavonije i Baranje, kao i ostale hrvatske regije, ulaskom Republike Hrvatske u Europsku Uniju našlo se pred izazovom i odgovornošću povlačenja financijskih sredstava iz EU fondova koja se broje u milijardama eura. Zbog povijesnih, ekonomskih, regionalnih i političkih razlika u odnosu na ostatak zemlje, područje Slavonije i Baranje znatno zaostaje za ostalim dijelovima Republike Hrvatske što je vidljivo iz gospodarskih i društvenih pokazatelja. Sredstva EU fondova, kao izvor novih prihoda za jačanje gospodarskih, infrastrukturnih i ljudskih potencijala, uz reguliranje i prilagodbu zakonske regulative, mogu biti izvor oporavka ukoliko su pravilno usmjerena.

U ljudske potencijale, koji su temelj svake organizacije i društva, potrebno je stalno ulagati i time jačati njihovu učinkovitost. Razvoj ljudskih potencijala kroz obrazovanje i cjeloživotno učenje, te kroz znanstveni rad preduvjeti su postizanja pune zaposlenosti, produktivnosti i kvalitetnog obavljanja posla. Učinkoviti ljudski potencijali stoga mogu doprinijeti gospodarskoj stabilnosti i ekonomskom napretku kao i osiguranju kulturnog identiteta bilo da je riječ o državnoj ili lokalnoj razini. Kroz Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali u financijskom razdoblju od 2014.-2020. godine postavljeni su investicijski prioriteti i specifični ciljevi unutar četiri prioritetne osi: zapošljavanje, socijalno uključivanje, obrazovanje i cjeloživotno učenje i dobro upravljanje.

U cilju postizanja prosperiteta i ravnomjernog regionalnog razvoja, održivog gospodarstva, demografske obnove i revitalizacije društva Vlada Republike Hrvatske u lipnju 2016. godine pokreće Projekt „Slavonija, Baranja i Srijem“ sa svrhom povećanja apsorpcije sredstava iz europskih fondova osiguranih u okviru postojećih operativnih programa i Programa ruralnog razvoja u financijskom razdoblju 2014.-2020. za pet slavonskih županija (Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska i Vukovarsko-srijemska). Kroz projekt se namjerava osigurati 18,75 milijardi kuna (2,5 milijardi eura) isključivo za financiranje pet navedenih županija. Osim bolje apsorpcije sredstava, Projekt pretpostavlja jačanje kapaciteta lokalne i područne samouprave kroz provedbe projekata uz davanje prednosti projektima pet slavonskih županija putem izravnih dodjela, mogućnosti ostvarivanja dodatnih bodova prilikom odabira projekata u otvorenim postupcima dodjele bespovratnih sredstava, izradu mape siromaštva i indeksa razvijenosti te izradu analitičke podloge za redefiniranje regija u novom statističkom razdoblju.

Iz predviđenih sredstava mogu se očekivati određeni pomaci u smislu gospodarskog oporavka i povoljnijih demografskih kretanja. Sredstva za ulaganje u poduzetništvo, obrazovanje, zdravstvo, istraživanje i razvoj, kulturnu baštinu, plovne puteve i energetiku, vodoopskrbu i poljoprivredu osigurana su u okviru postojećih operativnih programa i Programa ruralnog razvoja. Cilj ovoga rada je spoznaja o strukturi ugovorenih projekata Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. na području Požeško-slavonske kao i procjena njihove učinkovitosti na jačanje ljudskih potencijala.

Prednosti metodologije korištene u radu kojom su prikupljeni i analizirani javno dostupni egzaktni podaci je u njihovoj transparentnosti i točnosti dok se kao slabost može navesti potreba daljnje usporedbe i analize sa društveno-ekonomskim pokazateljima na području Požeško-slavonske županije.

2. Ljudski potencijali – poluga gospodarskog razvoja

Istraživanje ljudskih potencijala, njihov razvoj i značaj predmet su brojnih istraživanja, bilo da su promatrani na razini najjednostavnije organizacije ili društva u cjelini. Važne znanstvene spoznaje, poput Maslowljeve teorije motivacije [1] i Hawthorne istraživanja Eltona Mayo i suradnika (1927.-1930.) [2], nastaju u prvoj polovici prošlog stoljeća te i danas ulaze u područje upravljanja ljudskim resursima. Ekonomski teoretičari u svojim istraživanjima navode ljudski kapital kao jedan od najznačajnijih elemenata ekonomskog razvoja. Samuelson i Nordhaus navode da „lokomotiva“ ekonomskog razvoja svake zemlje sadržava četiri točke: ljudski proizvodni čimbenici (ponuda radne snage, obrazovanje, disciplina, motivacija), prirodni proizvodni čimbenici, akumulacija kapitala i tehnologija.[3] Rad i ljudski kapital, kao jedna od sedam komponenata, koje određuju dinamiku ekonomskog razvoja u svakoj nacionalnoj ekonomiji, navedeni su u izučavanjima Herricka i Kindlebergera.[4]

U suvremenim ekonomijama, kao osnovni čimbenik ljudskog kapitala i inovacija, navodi se znanje i proizvodnja znanja.[5] Isti autor znanje, odnosno konstantno ulaganje u ljudski kapital, navodi kao primaran izvor ekonomskog rasta i razvoja poduzeća, regija i nacionalnih gospodarstava. Na povezanost između obrazovanja i privrednog rasta ukazuju brojni autori navodeći da je upravo ta povezanost najznačajniji pokazatelj uloge ljudskog kapitala i investicija, a sve u cilju ostvarivanja privrednog i društvenog razvoja. Izučavajući financiranje regionalnog razvoja, Matić također znanje postavlja kao strateški resurs razvoja, te navodi ograničenja u financiranju regionalnog razvitka; gospodarska situacija u zemlji, institucionalni i zakonodavni okvir te ograničenja koja proizlaze iz proračuna budući da su lokalni proračuni uglavnom nedostatni za financiranje razvitka. [6]

Europski socijalni fond glavni je izvor financiranja razvoja ljudskih potencijala na području Unije. Glavni ciljevi ovog fonda, koji djeluje u okviru kohezijske politike Europske unije, su promicanje zapošljavanja, poboljšanje pristupa tržištu rada uz posebnu pozornost onima, koji su najudaljeniji od tržišta rada, kao i podupiranje dobrovoljne mobilnosti radne snage. Sredstvima ovog fonda trebalo bi promicati socijalnu uključenost i sprječavati siromaštvo, kako bi se prekinuo krug nepovoljnog položaja kroz generacije za što je potrebno mobilizirati niz politika namijenjenih osobama u najnepovoljnijem položaju bez obzira na njihovu dob, uključujući djecu, zaposlene osobe na rubu siromaštva i starije žene. Financiranje iz sredstava Europskog socijalnog fonda namijenjeno je i poboljšanju dostupnosti pristupačnih, održivih i kvalitetnih usluga od općeg interesa, pogotovo u području zdravstvene zaštite. U području obrazovanja, kao ključnom elementu razvoja ljudskih potencijala, sredstvima Fonda trebala bi se preuzeti obveza bavljenja problemom ranog

napuštanja škole, promicanjem jednakog pristupa kvalitetnom obrazovanju, ulaganjem u strukovno obrazovanje i osposobljavanje te jačanjem cjeloživotnog učenja. Za korištenje sredstava iz ESI fondova u zemlji članici nužno je postojanje strateškog okvira kojeg čine javne politike u obliku strategija, uredbi, zakonskih i podzakonskih akata koji u sebi sadrže smjernice za razvoj Europske unije kao i za razvoj države članice koja koristi sredstva prema određenim prioritetima. Za korištenje sredstava iz ESI fondova u zemlji članici nužno je postojanje strateškog okvira kojeg čine javne politike u obliku strategija, uredbi, zakonskih i podzakonskih akata koji u sebi sadrže smjernice za razvoj Europske unije kao i za razvoj države članice koja koristi sredstva prema određenim prioritetima.

3. Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali

Financiranje iz europskih fondova u Republici Hrvatskoj provodi se kroz četiri operativna programa:

- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.
- Operativni program za pomorstvo i ribarstvo 2014.-2020-
- Operativni program konkurentnost i kohezija 2014.-2020.
- Program ruralnog razvoja 2014.-2020.

Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali temelji se na koncentraciji ulaganja u 4 tematska cilja (1):

1. Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage
2. Socijalno uključivanje
3. Obrazovanje i cjeloživotno učenje
4. Dobro upravljanje.

Obrazloženje odabranih tematskih ciljeva i investicijskih prioriteta postavljenih u Operativnom programu učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. prikazano je u slijedećoj tablici.

Odabrani tematski cilj	Odabrani investicijski prioritet	Obrazloženje odabira
08 –Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage	8i – Pristup zapošljavanju za osobe koje traže posao i neaktivne osobe, uključujući one koji su dugotrajno nezaposleni i one koji su daleko od tržišta rada, kao i provedbom lokalnih inicijativa za zapošljavanje i potpore za mobilnost radne snage	U 2013. godini stopa zaposlenosti u Republici Hrvatskoj za dobnu skupinu od 20-64 godine iznosila je 53,9% dok je prosjek EU iznosio 68,3%. U najnepovoljnijem položaju su mladi, dugotrajno nezaposlene i starije osobe što naglašava potrebu izravnih potpora kroz programe Aktivne politike zapošljavanja.

<p>08 – Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage</p>	<p>8ii – Održiva integracija mladih na tržište rada (ESF), posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju, uključujući mlade koji su izloženi riziku od socijalne isključenosti i mlade iz marginaliziranih zajednica, uključujući provedbom Garancije za mlade</p>	<p>Budući da je stopa nezaposlenosti mladih osoba od 15-29 godina u 2013. godini iznosila 18,4% (ista stopa na europskoj razini iznosi 7,1%) preporuke Europske komisije usmjerene su na osiguranje provođenja mjera aktivne politike zapošljavanja mladih kao i na studente koji se usmjeravaju obrazovanju i tržištu rada.</p>
<p>08 - Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage</p>	<p>8ii – Održiva integracija mladih na tržište rada (IZM), posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju, uključujući mlade koji su izloženi riziku od socijalne isključenosti i mlade iz marginaliziranih zajednica, uključujući provedbom Garancije za mlade</p>	<p>Porast stope nezaposlenosti mladih od 15 do 29 godina ukazuje na nepovoljnu situaciju mladih osoba, prvenstveno onih koji su izvan sustava obrazovanja i osposobljavanja.</p>
<p>08 – Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage</p>	<p>8vii – Modernizacija ustanova tržišta rada kao što su javne i privatne službe za zapošljavanje te bolja usklađenost s potrebama tržišta rada, uključujući putem djelovanja koja povećavaju transnacionalnu mobilnost radne snage, kao i putem programa mobilnosti, te bolja suradnja institucija i relevantnih dionika</p>	<p>S obzirom na različitost korisnika Javni zavodi za zapošljavanje zahtijevaju jačanje organizacijskih i administrativnih kapaciteta u cilju boljeg pružanja usluge kako na nacionalnoj tako i na regionalnoj razini.</p>

<p>09 – Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije</p>	<p>9i – Aktivna uključenost, uključujući s ciljem promicanja jednakih mogućnosti te aktivnog sudjelovanja i poboljšanja zapošljivosti</p>	<p>U Republici Hrvatskoj u 2011. godini troškovi za socijalnu skrb iznosili su 20,6% BDP-a, dok na razini Europske unije taj postotak iznosi 29,1% što ukazuje na potrebu ulaganja na aktivnosti usmjerene nezaposlenim i neaktivnim osobama, kao i na smanjenje diskriminacije isti.</p>
<p>09 – Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije</p>	<p>9iv – Poboljšanje pristupa pristupačnim, održivim i visokokvalitetnim uslugama, uključujući usluge zdravstvene skrbi i socijalne usluge od općeg interesa</p>	<p>Starenje hrvatskog stanovništva i pritisak na ionako slabo dostupnu institucionalnu skrb nameće potrebu deinstitucionalizacije i prelazak na skrb u zajednici uz mogućnost kvalitetnih socijalnih i zdravstvenih usluga.</p>
<p>09 – Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije</p>	<p>9v – Promicanje društvenog poduzetništva i strukovne integracije u društvenim poduzećima te socijalne ekonomije i ekonomije solidarnosti radi olakšavanja pristupa zapošljavanju</p>	<p>Poticanje društvenog poduzetništva, zadruga koje će poticati zapošljavanje i unaprijediti socijalne usluge u zajednici.</p>
<p>10 – Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje</p>	<p>10ii – Poboljšanje kvalitete i učinkovitosti tercijarnog i ekvivalentnog obrazovanja te pristupa njemu radi povećanja sudjelovanja u njemu i njegova stjecanja, posebno za skupine u nepovoljnom položaju</p>	<p>U 2010. godini udio osoba od 30-34 godine s visokim obrazovanjem u Republici Hrvatskoj iznosio je 24,5%, iako je u EU bio 35,5%. Oko 60% studenata studira na društvenim i humanističkim studijima dok je broj studenata na tehničkim i medicinskim studijima u padu. Pored zabilježenih nižih digitalnih</p>

		vještina hrvatskog stanovništva u odnosu na europsko, hrvatsko obrazovanje bilježi i visoke stope napuštanja.
10 – Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje	10iii – Povećanje jednakog pristupa cjeloživotnom učenju za sve dobne skupine u formalnom, neformalnom i informalnom okruženju, unapređenje znanja, vještina i kompetencija radne snage, promicanje fleksibilnih načina učenja, između ostalog profesionalnim savjetovanjem i potvrđivanjem stečenih kompetencija	Niska stopa sudjelovanja odraslih u obrazovanju i osposobljavanju od samo 2,6% (EU stopa iznosi oko 10,7%) ukazuje na potrebu provođenja mjera za veće sudjelovanje odraslih u cjeloživotnom učenju prvenstveno dugotrajno nezaposlenih osoba te nekvalificiranih i starijih radnika.
10 – Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje	10iv – Poboljšanje značaja obrazovnih sustava i sustava osposobljavanja za tržište rada, olakšavanje prijelaza iz škole na posao, jačanje sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te njihove kvalitete, između ostalog mehanizmima za predviđanje vještina, prilagodbom nastavnih planova i programa te uvođenjem i razvojem sustava učenja koji se temelje na radu, uključujući dualne sustave učenja i programe	Usklađivanje potreba tržišta rada sa sektorom obrazovanja predstavlja veliki izazov za sve zemlje članice a naročito za Republiku Hrvatsku u kojoj manje od polovice maturanata koji su završili strukovno obrazovanje pronade posao u svom području. 2011. godine više od 70% ispitanih studenata prve godine studija namjerava upisati diplomski studij što s jedne strane predstavlja želju za obrazovanjem a s druge činjenicu da su mladi nespremni za izlazak na tržište uslijed nedostatka potrebnih vještina i motivacije. Ovo

	naukovanja	područje zahtijeva i veći angažman poslodavaca kao i učenje uz rad i profesionalno usmjeravanje tijekom obrazovanja.
11 – Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovitosti javne uprave	11i – Ulaganje u institucionalne kapacitete te u učinkovitost javnih uprava i javnih usluga na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini s ciljem reformiranja, boljeg uređivanja i dobrog upravljanja	Javna uprava i pravosuđe, kao značajni sudionici društvenog i gospodarskog razvoja, zahtijevaju rješavanje pitanja učinkovitosti te ulaganja u modernizaciju poslovanja. Kao značajan aspekt ulaganja naglašena je potreba ulaganja u preventivne mehanizme zaštite od korupcije.
11 – Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave	11ii – Izgradnja kapaciteta za sve dionike koji osiguravaju obrazovanje, cjeloživotno obrazovanje, osposobljavanje te zapošljavanje i socijalne politike, uključujući uz pomoć sektorskih i teritorijalnih paktova radi omogućavanja reformi na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini	Za provedbu reformi Vlade Republike Hrvatske od velikog je značaja povećanje održivosti i kontinuiteta socijalnog dijaloga i dogovora sa socijalnim partnerima. Jačanje povjerenja u javnu upravu ostvaruje se kroz djelovanje organizacija civilnog društva. Stoga je nužno poticati raznolike izvore njihova financiranja kako bi se izbjeglo preveliko oslanjanje na javno financiranje.

Tablica 1 Obrazloženje odabira tematskih ciljeva i investicijskih prioriteta, Izvor. Operativni program učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. dostupno na <http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2015/09/OPULJP-hr-20150709.pdf> (pristupljeno dana 04.04.2022.) [7]

4. Ugovorenost projekata u Požeško-slavonskoj županiji

Projektom Slavonija, Baranja i Srijem u Požeško-slavonskoj županiji do 30.04.2021. godine ugovoreno je 56 projekata u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali ukupne vrijednosti 116.299.035,57 kn. Projekti su ugovoreni u

bespovratnom iznosu od 115.374.878,85 kn i uz doprinos korisnika od 924.156,72 kn. Vrijednost ugovorenih projekata po investicijskim prioritetima i specifičnim ciljevima prikazana je u slijedećoj tablici.

SPECIFIČNI CILJ	BROJ PROJEKATA	PODRUČJE ULAGANJA	BESPOVRATNA SREDSTVA UKUPNO	DOPRINOS KORISNIKA
8 vii 1	3	zapošljavanje	3.007.776,88	-
9 i 1	25	soc. uključivanje	65.311.715,39	-
9 iv 1	2	soc. uključivanje	2.390.848,28	-
9 iv 2	11	soc. uključivanje	16.863.459,71	-
9 v 1	3	soc. uključivanje	1.789.060,57	-
10 iii 1	2	učenje	13.753.626,48	924.156,72
10 iii 3	2	učenje	1.922.018,98	-
11 ii 1	4	civili i soc. dijalog	10.336.372,56	-
UKUPNO:	56		115.374.878,85	924.156,72

Tablica 2 Ugovorenost u Požeško-slavonskoj županiji (u kn), Izvor: Izrada autorice prema: <https://strukturnifondovi.hr/projekt-slavonija-baranja-srijem/> (pristupljeno dana 20.04.2022.) [8]

Po prioritetnim osima ugovoreno je u postotku:

POS 1 Zapošljavanje 2,61%

POS 2 Socijalno uključivanje 74,85 %

POS 3 Obrazovanje i cjeloživotno učenje 13,59%

POS 4 Dobro upravljanje 8,95 %

U okviru specifičnog cilja **8 vii.1** Poboljšanje kapaciteta lokalnih partnerstava za zapošljavanje i povećanje zapošljavanja najranjivijih skupina na tržištu rada u Požeško-slavonskoj županiji ugovorena su 3 projekta u iznosu od 3.007.776,88 kn bespovratnih sredstava (bespovratna sredstva EU udio iznose 2.556.610,35 kn dok je iznos nacionalnog sufinanciranja 451.166,53 kn) za 173 sudionika polaznika osposobljavanja za nova zanimanja (osposobljavanje za IT sektor, osposobljavanje za rukovanje radnim strojevima, njegovateljice za palijativnu skrb i dr.).

U okviru Prioritetne osi 2 Socijalno uključivanje najviše projekata ugovoreno je u okviru specifičnog cilja 9 i 1 (25), od čega se 15 odnosi na program „Zaželi-zapošljavanje žena“. Kroz ove projekte zaposleno je oko 500 žena koje skrbe za oko 2 845 korisnika. Ukupan iznos bespovratnih sredstava za ove projekte iznosi

56.063.440,74 kn što čini **48,59 %** svih ugovorenih projekata Požeško-slavonske županije u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. godine.

U okviru specifičnog cilja **10 iii.1** prioritetne osi 3 Obrazovanje i cjeloživotno učenje u Požeško-slavonskoj županiji ugovorena su dva projekta ukupne vrijednosti bespovratnih sredstava u iznosu od 13.753.626,48 kn kojih su ugovaratelji Požeško-slavonska županija i Grad Požega. Projekti su ugovoreni u okviru poziva „Osiguranje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama – faza III“. Kroz projekte je zaposleno 86 pomoćnika u nastavi za 106 učenika s teškoćama.

Kroz poziv „Podrška obrazovanju odraslih polaznika uključivanjem u prioritetne programe obrazovanja usmjerene unapređenju vještina“ u okviru specifičnog cilja **10 iii.3** ugovorena su dva projekta namijenjena integraciji 61 polaznika na tržište rada. Polaznici će biti osposobljeni za zanimanje vozač, vinogradar/podrumar i računalni operater.

Projekti u okviru Prioritetne osi 4 doveli su do jačanja socijalnog dijaloga između zaposlenika i predstavnika sindikata sa područja Županije.

5. Zaključak

Evoluirajući kroz vrijeme čovjek je sve ostale resurse prilagodio sebi i svojim potrebama. U isto vrijeme ima ulogu proizvođača i potrošača što izučavanje ljudskih potencijala čini kompleksnim i složenim. Temelji njegova rasta i razvoja nalaze se u pravu na rad, obrazovanje, pristup socijalnim i zdravstvenim uslugama. Stoga je zadaća vodećih struktura na regionalnoj, nacionalnoj i nadnacionalnoj razini osigurati mu uvjete za dostojanstven i primjeren život uz aktivnu uključenost samog pojedinca.

Ulaganje u ljudske potencijale i njihov razvoj reflektirat će se na sve ostale društvene pokazatelje i na društvo u cjelini. Sredstva europskih fondova izvor su prihoda za jačanje gospodarskih i ljudskih potencijala regija zemalja članica, pa tako i potencijala slavonskih županija. Kroz Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. godine u Požeško-slavonskoj županiji ugovoreno je 56 projekata kroz koje je bespovratno uloženo 115.374.878,85 kuna.

Najviše sredstava uloženo je u socijalno uključivanje stanovnika primarno kroz projekte poziva „Zaželi-zapošljavanje žena“ što ukazuje na potrebu raspisivanja natječaja za projekte koji osiguravaju visoku i brzu stopu zapošljavanja, naročito žena u nepovoljnom položaju, kao i na potrebu za projektima koji ne zahtijevaju financijski doprinos ugovaratelja projekata i u potpunosti su financirani bespovratnim sredstvima. Projekti ovog programa kratkoročno su osigurali bolje uvjete života za žene u nepovoljnom položaju kroz dvogodišnju minimalnu plaću koju ostvaruju i

korisnike za koje skrbe, ali ne možemo reći da su isti razvojni naročito zbog činjenice da po završetku projekta prestaju sve aktivnosti i učinak je pozitivan samo za vrijeme njihova trajanja. Iako su ugovoreni projekti pozitivno utjecali na veliki broj ciljanih skupina i dionika ugovorenih projekata i mogu biti nadogradnja razvoju ljudskih potencijala Požeško-slavonske županije oni ne mogu biti i njeno ishodište za koje su nužne strukturne reforme na nacionalnoj i regionalnoj razini.

6. Literatura

- [1] Bahtijarević Šiber, Fikreta: *Strateški menadžment ljudskih potencijala, Suvremeni trendovi i izazovi*, Školska knjiga, Zagreb, 2014., str. 43
- [2] Bahtijarević Šiber, Fikreta: *Strateški menadžment ljudskih potencijala, Suvremeni trendovi i izazovi*, Školska knjiga, Zagreb, 2014., str. 555
- [3] Samuelson, P., Nordhaus, W.: *Ekonomija*, MATE, Zagreb, 1994., str. 697
- [4] Herrick, B., Kindlberger, C.: *Economic Development*, McGraw Hill College, New York, 1977., str. 325
- [5] Jakovac, P.: Znanje kao ekonomski resurs: Osvrt na ulogu i značaj znanja te intelektualnog kapitala u Novoj ekonomiji, *Tranzicija*, Vol.14, No. 29., 2012.
- [6] Matić, B.: *Financiranje regionalnog razvitka - načini i modeli*, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, 2009., str. 21
- [7] Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. dostupno na: <http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2015/09/OPULJP-hr-20150709.pdf> (pristupljeno dana 04.04.2022.)
- [8] Projekt Slavonija, Baranja i Srijem dostupno na: <https://strukturnifondovi.hr/projekt-slavonija-baranja-srijem/> (pristupljeno dana 20.04.2022.)